

پنجشنبه 6 شهریور 1399 - 7 محرم 1442 - 27 آگوست 2020

مرگ "مستوفی الممالک" صدر اعظم مشروطه و سیاستمدار (1311 ش)

مرگ "مستوفی الممالک" صدر اعظم مشروطه و سیاستمدار (1311 ش)، حسن مستوفی فرزند میرزا یوسف در حدود سال 1250 ش (1291 ق) در تهران به دنیا آمد. پدرش صدر اعظم ناصرالدین شاه قاجار بود و چون درگذشت، به فرمان شاه، تمام مشاغل و امتیازات او به حسن دوازده ساله داده شد و مستوفی الممالک لقب گرفت. کارهای وی را در این دوران، نایبی انجام می‌داد که از طرف شاه تعیین گردیده بود. مستوفی در 30 سالگی راهی اروپا شد و پس از چند سال به دعوت اتابک اعظم، نخست وزیر محمد علی شاه به ایران بازگشت و در کارهای دولت ترقی کرد. وی یکی از چهره‌های جالب و مهم عصر مشروطیت است که شش بار به نخست وزیری رسید و یازده کابینه تشکیل داد. پنج مرتبه وزیر جنگ، چهار نوبت وزیر کشور، یک دفعه وزیر امور خارجه و یک بار وزیر مشاور شد. وی همچنین در ادوار اول، سوم، چهارم و پنجم نماینده مجلس شورای ملی بود، ولی به علت احراز مشاغل اجرایی، کمتر در مجلس کار کرد. اشغال ایران توسط متفقین در طی جنگ جهانی اول، خلع محمدعلی شاه قاجار و تخلیه نیروهای متفق پس از جنگ و... از جمله مهم‌ترین حوادث دوران زمامداری مستوفی الممالک می‌باشند. وی مردی به تمام معنی اعیان و اشرافی بود و علی‌رغم داشتن فرزند زیاد از همسران متعدد، هیچ کدام از فرزندانش رشد سیاسی و علمی پیدا نکردند. میرزا حسن خان مستوفی الممالک سرانجام در ششم شهریور 1311 ش برابر با 25 ربیع الثانی 1351 ق به دلیل سبکته قلبی در 61 سالگی جان سپرد. ولادت مرجع عالیقدر، شیعه حضرت آیت‌الله العظمی "سید محمدهادی میلانی" (1313 ق)، آیت‌الله العظمی سید محمدهادی میلانی در هفتم محرم سال 1313 ق. در نجف اشرف به دنیا آمد. او از سنین کودکی، تحصیلات دینی خود را با فراگیری قرآن آغاز کرد و سپس نزد اساتید حوزه‌های علمی نجف به تکمیل تحصیلات دینی خود پرداخت، تا آنجا که علاوه بر تسلط بر علوم دینی، در ادبیات فارسی و عربی نیز مهارت بسیار یافت. پس از چندی به کار تالیف و تدریس پرداخت. حوزه‌های درس ایشان، بسیار پرجمعیت بود و در آن شاگردانی محقق و متفکر تربیت شدند و عده‌های کثیری از آن‌ها، به مراحل بالایی علمی، دست یافتند. آیت‌الله میلانی، راه رسیدن به فضیلت را معرفت خدا، تقوا و کسب مکارم اخلاقی دانسته و روی آن تأکید می‌کرد. محاضرات فی فقه الامامیه در ده جلد از آثار ایشان است.

مبعوث شدن حضرت موسی (ع)

حضرت موسی علیه السلام با اهل و عیال و اموال خود از مدین خارج و رهسپار مصر گردید. شبی در بیابان سینا پیاده شدند و به علت سردی هوا به فکر روشن کردن آتش افتادند.

در این هنگام موسی علیه السلام نوری از دور مشاهده کرد و به خیال این که آتش است، عصا را بدست گرفته به طرف نور رفت. خطاب رسید:

«إِنِّي أَنَا رَبُّكَ قَاخْلَعْ نَعْلَيْكَ إِنَّكَ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ طُوًى * وَأَنَا اخْتَرْتُكَ فَاسْتَمِعْ لِمَا يُوحَى؛ موسی من پروردگار تو هستم، کفش‌های تو را از پای بیرون آور زیرا در مکان مقدسی قرار گرفته‌ای، من تو را به پیغمبری برگزیدم پس بشنو آنچه به تو وحی می‌شود، معبودی جز من نیست پس مرا عبادت کن و نماز بپا دار».[۱]

پی نوشت:

1. سوره طه، آیات 12-13.

منبع: حوادث الایام، سید مهدی مرعشی نجفی، صفحه 23.
نامه عبداللہ بن عبد بن عمر بن سعد بنہ، بن سبختگی بن امام حسین (ع)
پس از آن که عمر بن سعد وارد کربلا گردید، پیکی به نزد امام حسین علیه السلام فرستاد و از آن حضرت پرسش کرد که به چه منظوری به این دیار روی آورده است و امام حسین علیه السلام در پاسخش فرمود: آمدن من به این سرزمین به خاطر دعوت همشهری‌های شما بوده است که با ارسال هزاران نامه، مرا به سوی خود خواندند. هم‌اکنون اگر از ادامه حرکت من ناخرسندید، من اصراری بر آن ندارم و حاضرم برگردم.

عمر بن سعد پس از دریافت پاسخ امام حسین علیه السلام دلگرم و به ایجاد صلح و سازش امیدوار گردید. از آن پس

حف اهلـب، چاه نفت دنـا در امـریکا مـ آغاز عصـ نفت (1859م) نیمه دوم قرن نوزدهم، یکی از پربارترین دوران‌ها برای اختراعات و اکتشافات بود که آثار و نتایج آن در قرن بیستم هم برجای ماند. به طوری که بسیاری از پیشرفت‌ها؛ های علمی و صنعتی و پزشکی در قرن بیستم که چهره جهان را تغییر داده، در واقع ادامه و تکمیل اختراعات و اکتشافات نیمه دوم قرن نوزدهم است. مهم‌ترین کشف نیمه دوم این قرن که تاثیر شگرفی در توسعه صنایع و وسایل حمل و نقل برجای گذاشت، کشف نفت و مشتقات آن است. هرچند نفت در قرون گذشته برای روشنایی و گرما استفاده می‌شد ولی کار حفر اولین چاه نفتی جهان در 24 ژانویه 1859م در ایالت پنسیلوانیای آمریکا آغاز شد و هشت ماه بعد در 27 اوت همان سال، بشر به نفت دست یافت. تا قبل از حفر نخستین چاه نفت به کمک وسایل جدید حفاری، این ماده ارزنده فقط از چشمه‌های سطحی نفت یا چاه‌های کم عمق که به وسیله دست حفر می‌شد استخراج می‌گردید و موارد استفاده از نفت خام نیز محدود بود. ولی با استخراج نفت به مقدار زیاد از چاه‌های عمیق و تبدیل نفت خام به مواد تصفیه شده نظیر نفت سفید و بنزین و سایر مشتقات نفتی، موارد استفاده از آن به سرعت افزایش یافت. در حال حاضر هرچند تلاش فراوانی برای جای‌گزین کردن انرژی‌های دیگر به جای نفت و جلوگیری از اتمام این انرژی فسیلی انجام گرفته است، با این حال نفت هنوز هم حرف اول را در اقتصاد جهان می‌زند و بسیاری از معادلات منطقه‌ای و بین‌المللی و حتی وقوع جنگ‌ها و تجاوزها، برای سلطه بر منابع نفتی صورت می‌گیرد. میان امام حسین علیه السلام و عمر بن سعد، پیام‌های دیگری نیز مبادله و موجب فروکش کردن حساسیت‌های ابتدایی و کاستن خصومت طرفین شد.

اما عیدالله بن زیاد، عامل یزید بن معاویه در کوفه که بر جریان کربلا و نحوه رفتار عمر بن سعد با امام حسین علیه السلام اشراف و نظارت داشت، حاضر به مصالحه و پایان ماجرا بدون خونریزی نبود و تلاش می‌کرد که این امر را سخت تر و حادثه‌ناپذیر نماید. بدین جهت، در هفتم محرم نامه‌ای برای عمر بن سعد نوشت و به وی دستور داد که بر امام حسین علیه السلام سخت گیرد و میان وی و آب فرات حایل گردد و نگذارد که آن حضرت و یارانش از رود فرات استفاده کنند تا در فشار قرار گرفته و تسلیم گردند.

عمر بن سعد که به خاطر دلبستگی به حکومت "ری" حاضر به انجام هر کاری شده بود، فرمان عیدالله را بی‌درنگ به اجرا درآورد و عمرو بن حجاج زبیدی را با پانصد سواره نظام، موکل آب فرات نمود تا از دسترسی یاران امام حسین علیه السلام به شریعه فرات جلوگیری نماید. سپاهیان عمر بن سعد از روز هفتم محرم با شدت تمام از آب فرات مراقبت کرده و مانع دستیابی یاران امام حسین علیه السلام به آن شدند.

ولیکن علیرغم سخت‌گیری و تلاش پی‌گیر آنان، یاران امام حسین علیه السلام تا شب عاشورا از تاریکی شب استفاده کرده و خود را به رود فرات رسانیده و آب خیمه‌ها را تامین می‌کردند. حضرت عباس بن علی علیه السلام که در دلیری، غیرت و وفاداری، ضرب‌المثل دوستان و دشمنان بود در آبرسانی خیمه‌ها پیشگام و بسیار کوشا بود. [۱]

پی‌نوشت:

1. نک: الارشاد (شیخ مفید)، ص 434؛ بحارالانوار (علامه مجلسی)، ج 44، ص 315 و ص 389؛ کشف الغمه (علی بن عیسی اربلی)، ج 2، ص 226 و منتهی‌الآمال (شیخ عباس قمی)، ج 1، ص 335.

منبع: نرم افزار دایرة المعارف چهارده معصوم علیهم السلام